

Ustawa
z dnia 2009 r.
o instytutach badawczych

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Instytutem badawczym, zwanym dalej “instytutem”, jest w rozumieniu ustawy, państwowa jednostka organizacyjna wyodrębniona pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadząca badania naukowe i prace rozwojowe w celu ich wdrożenia.
2. Instytut uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.
3. Instytuty mają prawo używania okrągłej pieczęci z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej pośrodku i nazwą instytutu w otoku.
4. Przepisów ustawy nie stosuje się do podstawowych jednostek organizacyjnych szkół wyższych i instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk, z zastrzeżeniem art. 7.

Art. 2.

1. Do zadań instytutu należy prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych w celu ich komercjalizacji oraz wdrożenia.
2. Instytut może również realizować takie zadania jak:
 - 1) przystosowywanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do wprowadzania w praktyce, z uwzględnieniem aktualnych potrzeb odbiorców oraz wpływu nowych rozwiązań na innowacyjność gospodarki;
 - 2) upowszechnianie wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
 - 3) opracowywanie ocen dotyczących stanu i rozwoju poszczególnych dziedzin nauki i techniki, a także propozycji w zakresie wykorzystywania w kraju osiągnięć światowej

nauki i techniki, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na innowacyjność i konkurencyjność gospodarki;

- 4) wykonywanie badań i analiz oraz opracowywanie opinii i ekspertyz;
- 5) realizowanie zadań powierzonych administracji publicznej;
- 6) podejmowanie działań w celu doskonalenia metod badań naukowych i prac rozwojowych;
- 7) prowadzenie i rozwijanie baz danych;
- 8) prowadzenie działalności uzupełniającej, a w szczególności w zakresie informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej, wynalazczości oraz ochrony własności przemysłowej i intelektualnej, a także wspierającej innowacyjność przedsiębiorstw.

3. Dodatkowo instytut może:

- 1) prowadzić działalność normalizacyjną, certyfikacyjną i aprobową;
- 2) prowadzić studia podyplomowe na zasadach określonych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym oraz studia doktoranckie na zasadach określonych w ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym, jeśli ma odpowiednie warunki materialno-techniczne;
- 3) prowadzić szkolenia;
- 4) produkować aparaturę, urządzenia, materiały i inne wyroby oraz prowadzić ocenę metod badawczych, pomiarowych oraz kalibrację aparatury;
- 5) prowadzić działalność wydawniczą.

4. Instytut może prowadzić działalność gospodarczą na zasadach określonych w przepisach o swobodzie działalności gospodarczej, związaną z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi.

Rozdział 2.

Tworzenie, łączenie, podział, przekształcanie i likwidacja instytutów

Art. 3.

1. Rada Ministrów tworzy instytut, w drodze rozporządzenia, na wniosek właściwego ministra, po zasięgnięciu opinii Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych, o którym mowa w

art. ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr ..., poz. ...).

2. Ministrem nadzorującym instytut jest minister wskazany w rozporządzeniu Rady Ministrów wydanym na podstawie ust. 1.
3. Rozporządzenie o utworzeniu instytutu określa w szczególności przedmiot i zakres jego działania oraz nazwę i siedzibę instytutu.

Art. 4.

Instytut może być utworzony, jeżeli:

- 1) zaistnieje potrzeba prowadzenia w danej dziedzinie działalności, o której mowa w art. 2 ust. 1 i 2;
- 2) zostanie zapewniona niezbędna, odpowiadająca przedmiotowi i zakresowi jego działania:
 - a) liczba pracowników o odpowiednich kwalifikacjach,
 - b) aparatura badawcza, laboratoryjna, potencjał informatyczny oraz sprzęt techniczny i inne niezbędne warunki materialno-techniczne.

Art. 5.

1. Minister nadzorujący wyposaża instytut w środki niezbędne do prowadzenia działalności określonej w akcie o utworzeniu instytutu.
2. Instytut działa na podstawie statutu, który określa szczegółowy przedmiot i zakres działania instytutu. Statut uchwała rada naukowa, a zatwierdza minister nadzorujący instytut.
3. Strukturę organizacyjną instytutu odpowiadającą jego przedmiotowi i zakresowi działania określa regulamin organizacyjny ustalony przez dyrektora, po zasięgnięciu opinii zakładowych organizacji związkowych.

Art. 6.

1. Instytut może być połączony z innym instytutem, podzielony, zreorganizowany lub zlikwidowany, jeżeli minister nadzorujący instytut uzna to za uzasadnione merytorycznie,

organizacyjnie lub finansowo.

2. Minister nadzorujący instytut, w drodze rozporządzenia łączy, dzieli, reorganizuje lub likwiduje instytut w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw nauki i ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych:

- 1) z własnej inicjatywy po zaopiniowaniu przez radę naukową i dyrektora;
- 2) na wniosek rady naukowej po zaopiniowaniu przez dyrektora, lub na wniosek dyrektora, po zaopiniowaniu przez radę naukową instytutu.

Art. 7.

1. Instytut nieposiadający statusu państwowego instytutu badawczego, o którym mowa w art. 21, w drodze rozporządzenia ministra nadzorującego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw nauki oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, może być:

- 1) przekształcony w instytut Polskiej Akademii Nauk - po podjęciu uchwały w tej sprawie przez Prezydium Polskiej Akademii Nauk, w trybie określonym w art. 38 ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 75, poz. 469 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1999 r. Nr 49, poz. 484);
- 2) włączony do państwowej szkoły wyższej - po uzgodnieniu z właściwymi organami szkoły wyższej oraz z ministrem sprawującym nadzór nad tą szkołą;
- 3) włączony do instytutu Polskiej Akademii Nauk - po uzgodnieniu z dyrektorem tego instytutu oraz z Prezesem Polskiej Akademii Nauk.

2. Przekształcenie instytutu badawczego w instytut Polskiej Akademii Nauk lub jego włączenie do państwowej szkoły wyższej albo do instytutu Polskiej Akademii Nauk przeprowadza minister sprawujący nadzór nad instytutem badawczym z własnej inicjatywy albo na wniosek dyrektora lub rady naukowej tego instytutu.

3. Wykreślenie z Krajowego Rejestru Sądowego instytutu badawczego:

- 1) przekształconego w instytut Polskiej Akademii Nauk lub włączonego do takiego instytutu - następuje na wniosek dyrektora instytutu Polskiej Akademii Nauk;
- 2) włączonego do państwowej szkoły wyższej - następuje na wniosek rektora tej szkoły.

4. Do instytutu badawczego przekształconego w instytut Polskiej Akademii Nauk, włączonego do uczelni publicznej lub do instytutu Polskiej Akademii Nauk stosuje się odpowiednio przepisy o łączeniu instytutów badawczych.

5. Instytut powstały w wyniku przekształcenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki instytutu badawczego. Na instytut przechodzą z mocy ustawy uprawnienia i obowiązki instytutu badawczego wynikające z decyzji administracyjnych.

Art. 8.

1. Utworzenie, połączenie, podział, reorganizacja lub likwidacja instytutu są poprzedzone postępowaniem przygotowawczym mającym na celu zbadanie i ocenę potrzeby oraz warunków jego utworzenia, połączenia, podziału, reorganizacji lub likwidacji.
2. Minister nadzorujący instytut powołuje zespół przygotowawczy do przeprowadzenia postępowania przygotowawczego. Zespół bada przyczyny, cel i potrzebę zamierzonych zmian oraz przedstawia opinię w terminie trzech miesięcy od daty powołania.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe warunki i tryb łączenia, podziału, reorganizacji i likwidacji instytutów, uwzględniając w szczególności:
 - 1) komisyjny tryb ustalenia stanu majątkowego i organizacyjno-prawnego instytutu,
 - 2) uregulowanie zobowiązań,
 - 3) zabezpieczenie roszczeń pracowniczych,
 - 4) zagospodarowanie mienia.

Art. 9.

Instytut powstały w wyniku połączenia lub instytut, do którego włączono inny instytut, wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki, których podmiotem były łączone instytuty. Na instytut przechodzą z mocy ustawy uprawnienia i obowiązki instytutu wynikające z decyzji administracyjnych.

Art. 10.

1. Instytut może podlegać komercjalizacji i prywatyzacji.
2. Do komercjalizacji i prywatyzacji instytutu stosuje się przepisy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.
3. Decyzję o komercjalizacji lub prywatyzacji instytutu może podjąć minister nadzorujący instytut w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw nauki, z inicjatywy własnej lub na wniosek dyrektora instytutu, po zasięgnięciu opinii rady naukowej instytutu oraz Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych.
4. Do pracowników instytutu przekształconego w spółkę handlową stosuje się art. 23¹ Kodeksu pracy.
5. Do spółki handlowej, powstałej w wyniku komercjalizacji lub prywatyzacji instytutu, nie stosuje się, przez okres 3 lat od daty komercjalizacji lub prywatyzacji, wymogu wynikającego z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 116, poz. 730).

Art. 11.

1. W spółce powstałej w wyniku przekształcenia instytutu, która kontynuuje dotychczasową działalność, można powołać radę naukową.
2. Do rady naukowej spółki, o której mowa w ust. 1, należy:
 - 1) przedkładanie władzom spółki propozycji perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej,
 - 2) przeprowadzanie postępowania o nadanie tytułu naukowego na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
 - 3) przeprowadzanie przewodów doktorskich i habilitacyjnych oraz postępowań o nadanie tytułu naukowego w zakresie posiadanych uprawnień,
 - 4) opiniowanie kierunkowych planów tematycznych i finansowych spółki,
 - 5) opiniowanie regulaminu organizacyjnego spółki,
 - 6) opiniowanie kwalifikacji osób zatrudnionych na stanowiskach pracowników naukowych i badawczo-technicznych oraz dokonywanie okresowej oceny dorobku

naukowego i technicznego tych osób.

3. Do rady naukowej spółki stosuje się art. 29 ust. 3-5 i art. 30-32.

Art. 12.

1. Upadłość instytutu może być ogłoszona po zasięgnięciu opinii Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych.
2. Z dniem ogłoszenia upadłości:
 - 1) minister nadzorujący instytut odwołuje dyrektora,
 - 2) rada naukowa ulega rozwiązaniu.
3. Minister nadzorujący instytut, w drodze decyzji, zawiesza postępowanie likwidacyjne z dniem uzyskania informacji o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości instytutu.
4. Z dniem ogłoszenia upadłości instytutu postępowanie likwidacyjne podlega umorzeniu.
5. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą do upadłości instytutu stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.).

Art. 13.

Aparatura badawcza jest wyłączona z postępowania likwidacyjnego i upadłościowego i podlega przekazaniu innemu instytutowi w trybie określonym decyzją ministra nadzorującego.

Rozdział 3.

Zasady gospodarki instytutów

Art. 14.

1. Instytut gospodaruje samodzielnie przydzielonym mu i nabytym mieniem, zapewniając jego ochronę.
2. Minister nadzorujący może przydzielić instytutowi mienie.
3. W przypadku likwidacji instytutu, o której mowa w art. 6 ust. 1, jego majątek, po

zaspokojeniu wierzytelności, staje się własnością Skarbu Państwa. Decyzję o przeznaczeniu podejmuje minister nadzorujący instytut w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw nauki, po zasięgnięciu opinii Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych.

Art. 15.

1. Do czynności prawnych w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych instytutu o wartości rynkowej mienia przekraczającej równowartość w złotych kwoty 50.000 euro, obliczonej na podstawie średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski według stanu z dnia wystąpienia o zgodę, stosuje się przepisy art. 5a-5c ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 493, z późn. zm.).
2. Instytut sprzedaje lub odpłatnie oddaje do używania innym podmiotom, na podstawie umów prawa cywilnego, składniki aktywów trwałych w drodze publicznego przetargu na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 4 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981, z późn. zm.).
3. Instytut zgłasza ministrowi nadzorującemu zamiar dokonania czynności prawnej, mającej za przedmiot mienie zaliczone zgodnie z odrębnymi przepisami do aktywów trwałych o wartości rynkowej wyższej niż równowartość 20 000 euro, lecz niższej niż określona w ust. 1, polegającej na:
 - 1) wniesieniu do spółki lub fundacji;
 - 2) dokonaniu darowizny;
 - 3) nieodpłatnym oddaniu do używania innym podmiotom w drodze umów prawa cywilnego.
4. Minister nadzorujący instytut może, w terminie miesiąca od dnia otrzymania zgłoszenia, nie wyrazić zgody na dokonanie czynności prawnej, o której mowa w ust. 3.
5. Instytut może tworzyć spółki prawa handlowego i obejmować lub nabywać akcje i udziały w takich spółkach, których zakres działania obejmuje wdrażanie nowych rozwiązań, transfer technologii, specjalistyczną produkcję materiałów, urządzeń i aparatury badawczej oraz promocję nauki.
6. Czynności prawne, dokonane z naruszeniem przepisów określonych w ust. 1-3, są nieważne.

Art. 16.

1. Instytut występuje w obrocie we własnym imieniu i na własny rachunek.
2. Instytut pokrywa koszty bieżącej działalności z uzyskiwanych przychodów.
3. Instytut odpowiada za swoje zobowiązania.
4. Instytut nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa ani innych osób prawnych. Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania instytutu, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Niewykonane zobowiązania likwidowanego instytutu obciążają Skarb Państwa.
6. Dyrektor instytutu w ramach możliwości finansowych ustala wielkość środków na wynagrodzenia.
7. Instytut może osiągać przychody z tytułu wdrażania i upowszechniania wyników swojej działalności oraz uczestniczyć w efektach ekonomicznych powstałych z tego tytułu.
8. Instytut może uzyskiwać przychody z dotacji na podstawie przepisów szczególnych.
9. Państwowy instytut badawczy otrzymuje dotację celową na dofinansowywanie realizacji zleconych zadań. Wysokość dotacji jest określana w ustawie budżetowej, na wniosek właściwych dysponentów części budżetowych.

Art. 17.

1. Zysk netto instytutu przeznaczony jest na realizację statutowej działalności instytutu, poprzez fundusze wymienione w ust. 2 i 3.
2. Instytut tworzy następujące fundusze:
 - 1) fundusz statutowy, stanowiący równowartość majątku na dzień rozpoczęcia działalności,
 - 2) fundusz rezerwowy, tworzony z nie mniej, niż 25 % zysku netto, z którego pokrywa się stratę netto za rok obrotowy; jeśli strata netto jest wyższa niż fundusz rezerwowy, część niepokrytą pokrywa się z funduszu statutowego,
 - 3) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych na zasadach określonych w odrębnych przepisach.
3. Instytut może tworzyć następujące fundusze:
 - 1) fundusz badań własnych,

- 2) fundusz stypendialny,
 - 3) fundusz wdrożeń ze środków przekazanych mu na podstawie umów przez przedsiębiorców wdrażających wyniki prac naukowych lub prac rozwojowych instytutu,
 - 4) fundusz nagród.
4. Fundusz statutowy zwiększa się o dotacje otrzymane na działalność statutową instytutu.
 5. Niewykorzystane w danym roku kalendarzowym środki funduszy instytutu przechodzą na rok następny.

Art. 18.

1. Instytut jest zwolniony z podatków na zasadach określonych w odrębnych przepisach.
2. Zwolnieniu nie podlega działalność, o której mowa w art. 2 ust. 3.

Art. 19.

Do instytutu nie stosuje się przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych w zakresie zamówień niezbędnych do realizacji umów cywilnoprawnych na badania naukowe, prace rozwojowe albo na wytwarzanie unikatowej aparatury naukowo-badawczej, urządzeń lub materiałów finansowanych z przychodów instytutu w związku z wykonywaniem tych umów, z wyłączeniem przychodów pochodzących z budżetu państwa oraz budżetu Unii Europejskiej.

Art. 20.

Minister właściwy do spraw nauki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe warunki i sposób gospodarki finansowej instytutów.

Rozdział 4.
Państwowy instytut badawczy

Art. 21.

1. Instytut może otrzymać status państwowego instytutu badawczego, jeżeli zaistnieje potrzeba powierzenia mu zadań, o których mowa w art. 22 pkt 2, do wykonywania w sposób ciągły.
2. Nadanie statusu państwowego instytutu badawczego może być dokonane na wniosek ministra nadzorującego instytut, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw nauki oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.
3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, należy dołączyć ocenę dotychczasowej działalności instytutu dokonaną przez Komitet Akredytacyjny Jednostek Naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o prowadzonych badaniach naukowych i pracach rozwojowych oraz o ich wynikach, liczbie zatrudnionych pracowników i ich kwalifikacjach oraz o stanie majątkowym tego instytutu, umożliwiającym właściwą realizację zadań.
4. Państwowy instytut badawczy, na zasadzie wyłączności, używa w nazwie określenia "Państwowy Instytut Badawczy".
5. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, dokonuje nadania instytutowi statusu państwowego instytutu badawczego, uwzględniając w szczególności wymagania, o których mowa w art. 4, oraz określając zakres zadań tego instytutu, źródła finansowania i wskazując dysponentów środków budżetowych przeznaczonych na realizację tych zadań.
6. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może dokonać pozbawienia statusu państwowego instytutu badawczego, jeżeli ustały przyczyny uzasadniające nadanie tego statusu albo gdy instytut nie wykonuje powierzonych mu zadań.

Art. 22.

Do zadań państwowego instytutu badawczego należy wykonywanie:

- 1) zadań określonych w art. 2 ust. 1 i 2 oraz
- 2) zadań szczególnie ważnych dla planowania i realizacji polityki państwa, których wykonanie jest niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, obronności i

bezpieczeństwa kraju, działania wymiaru sprawiedliwości oraz dziedzictwa narodowego, edukacji i kultury oraz jakości życia obywateli, dotyczących:

- a) opracowywania i opiniowania standardów w zakresie rynku pracy, ochrony pracy i zabezpieczenia społecznego, ochrony zdrowia, ochrony środowiska, gospodarki żywnościowej, gospodarki przestrzennej, gospodarki bogactwami i zasobami naturalnymi, bezpieczeństwa technicznego, energetycznego i bezpieczeństwa transportu oraz standardów produktów, procesów i usług, a także warunków przestrzegania tych standardów,
- b) monitoringu i zapobiegania skutkom zjawisk i wydarzeń mogących stwarzać zagrożenie publiczne, w tym zapobiegania skutkom katastrof naturalnych lub technicznych, noszących znamiona klęski żywiołowej.

Rozdział 5.

Organy instytutu

Art. 23.

Organami instytutu są:

- 1) dyrektor,
- 2) rada naukowa.

Art. 24.

1. Dyrektor kieruje instytutem, a w szczególności:

- 1) ustala plany działalności instytutu,
- 2) realizuje politykę kadrową,
- 3) zarządza mieniem i odpowiada za wyniki działalności instytutu,
- 4) reprezentuje instytut,
- 5) podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących instytutu, z wyjątkiem należących do zakresu działania rady naukowej.

2. Minister nadzorujący instytut powołuje na okres 4 lat dyrektora instytutu, po zasięgnięciu

opinii rady naukowej. Kandydata na dyrektora przedstawia ministrowi nadzorującemu instytut komisja konkursowa w trybie określonym w art. 25 ust. 5. Minister nadzorujący może odmówić powołania na dyrektora kandydata wskazanego przez komisję konkursową bez podania przyczyn.

3. W przypadku niepowołania dyrektora jednostki, zarządza się ponowne przeprowadzenie konkursu.

4. Dyrektorem instytutu może być osoba, która:

- 1) posiada co najmniej stopień naukowy doktora,
- 2) korzysta w pełni z praw publicznych,
- 3) posiada doświadczenie w zarządzaniu co najmniej kilkunastuosobowymi zespołami pracowniczymi,
- 4) posiada znajomość przynajmniej jednego języka obcego spośród języków urzędowych Unii Europejskiej w stopniu umożliwiającym swobodne komunikowanie się w zakresie tematyki badawczo-rozwojowej,
- 5) posiada co najmniej 5-letnie doświadczenie w sektorze badawczo-rozwojowym lub gospodarczym,
- 6) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
- 7) posiada nieposzlakowaną opinię i daje rękojmię należytego kierowania instytutem.

4. Funkcję dyrektora można pełnić nie dłużej niż przez dwa następujące po sobie okresy, o których mowa w ust. 2.

Art. 25.

1. Rada naukowa instytutu badawczego na co najmniej 3 miesiące przed upływem kadencji lub w terminie 14 dni od dnia, w którym zaistniała konieczność powołania dyrektora, zarządza konkurs, określając w postanowieniu w szczególności:

- 1) skład komisji konkursowej, w tym przewodniczącego i sekretarza;
- 2) harmonogram postępowania;
- 3) wymagania, jakie ma spełnić kandydat na dyrektora i sposób ich potwierdzenia.

2. Czynności rady naukowej określone w ust. 1 pkt 2 i 3 podlegają zatwierdzeniu przez ministra

sprawującego nadzór nad instytutem.

3. Konkurs rozstrzyga komisja konkursowa powołana przez radę naukową. W skład komisji konkursowej wchodzi dwie osoby wskazane przez radę naukową zatrudnione w instytucie, dwie osoby wskazane przez Komitet Akredytacyjny Jednostek Naukowych oraz jeden przedstawiciel ministra właściwego do spraw nauki i dwóch przedstawicieli ministra sprawującego nadzór nad instytutem.
4. Ogłoszenie o konkursie instytut publikuje w dzienniku ogólnopolskim oraz na stronie internetowej instytutu, umieszczając w nim w szczególności informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.
5. Komisja konkursowa:
 - 1) sprawdza spełnienie wymagań konkursowych przez kandydatów;
 - 2) kandydatom spełniającym wymagania udostępnia informacje o instytucie;
 - 3) przeprowadza konkurs i przedstawia ministrowi nadzorującemu instytut kandydata na dyrektora.
6. Z posiedzeń komisji konkursowej sporządza się protokół.
7. Od decyzji komisji konkursowej kandydaci mogą odwoływać się do ministra nadzorującego instytut.
8. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady postępowania konkursowego, a zwłaszcza sposób ogłaszania konkursu, zadania komisji konkursowej, tryb postępowania tej komisji i sposób wyłaniania kandydata na dyrektora, mając na uwadze jasność i przejrzystość procedury.

Art. 26.

1. Dyrektora instytutu odwołuje minister nadzorujący w przypadku:
 - 1) nie spełniania warunków określonych w art. 24 ust. 4 pkt 2, 6 i 7;
 - 2) wystąpienia rady naukowej o odwołanie dyrektora;
 - 3) złożenia przez niego rezygnacji;
 - 4) utraty zdolności do pełnienia obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy;
 - 5) działania niezgodnego z zasadami rzetelności i gospodarności.

Art. 27.

1. Zastępców dyrektora, w tym zastępcę dyrektora do spraw naukowych oraz zastępcę dyrektora do spraw wdrożeń i transferu technologii oraz kierowników komórek organizacyjnych prowadzących badania naukowe lub prace rozwojowe, powołuje i odwołuje dyrektor. Odwołanie nie powoduje rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem instytutu, który był zatrudniony w instytucie przed powołaniem na zastępcę dyrektora lub kierownika komórki organizacyjnej prowadzącej badania naukowe.
2. Głównego księgowego oraz kierowników komórek organizacyjnych, niewymienionych w ust. 1, zatrudnia dyrektor.
3. Zastępcą dyrektora do spraw naukowych może być tylko osoba posiadająca tytuł naukowy lub stopień naukowy.
4. Zastępcą dyrektora do spraw wdrożeń i transferu technologii może być tylko osoba posiadająca co najmniej 5-letnie doświadczenie w sektorze badawczo-rozwojowym lub gospodarczym w zakresie wdrożeń lub transferu technologii.
5. Statut instytutu może przewidywać:
 - 1) stanowisko sekretarza naukowego instytutu,
 - 2) powołanie kolegium lub innych organów opiniodawczo-doradczych dyrektora; członków tych organów powołuje i odwołuje dyrektor.
6. Dyrektor instytutu może ustanawiać pełnomocników do realizacji określonych zadań i ustalać zakres i czas ich umocowania. Dyrektor może ustanowić również prokurę.

Art. 28.

1. Dyrektor instytutu, jego zastępcy oraz główny księgowy nie mogą obejmować ani nabywać akcji lub udziałów spółek, w których akcje lub udziały ma instytut.
2. Dyrektor instytutu, jego zastępcy oraz główny księgowy nie mogą pozostawać ze spółkami określonymi w ust. 1 w stosunku pracy oraz świadczyć na ich rzecz usług ani pracy na podstawie innej niż stosunek pracy. Zakaz ten nie dotyczy zasiadania w radach nadzorczych lub komisjach rewizyjnych takich spółek.
3. Dyrektora instytutu, jego zastępców oraz głównego księgowego w okresie trwania stosunku

pracy obowiązuje zakaz prowadzenia działalności konkurencyjnej określony w odrębnej umowie.

4. Do zakazu, o którym mowa w ust. 3, stosuje się przepisy art. 101¹, 101³ i 101⁴ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.).
5. Umowę z dyrektorem instytutu określoną w przepisach, o których mowa w ust. 4, zawiera minister sprawujący nadzór.
6. Minister nadzorujący instytut ustala zasadnicze wynagrodzenie dyrektora. Wysokość wynagrodzeniu zmiennego dyrektora jest ustalona w układzie zbiorowym pracy lub regulaminie wynagradzania instytutu.
7. Minister nadzorujący instytut przyznaje jego dyrektorowi nagrodę roczną, gdy instytut:
 - 1) efektywnie zrealizował zadania i cele statutowe;
 - 2) zakończył rok obrotowy z zyskiem;
 - 3) uzyskał zatwierdzenie sprawozdania finansowego.

Art. 29.

1. Rada naukowa jest organem stanowiącym, inicjującym, opiniodawczym i doradczym instytutu w zakresie jej działalności statutowej oraz w sprawach rozwoju kadry naukowej i badawczo-technicznej.
2. W szczególności do zadań rady naukowej instytutu należy:
 - 1) uchwalanie statutu;
 - 2) przeprowadzanie konkursu na dyrektora instytutu;
 - 3) występowanie z wnioskami do ministra sprawującego nadzór o powołanie lub odwołanie dyrektora;
 - 4) ustalanie perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej;
 - 5) występowanie z wnioskami w sprawie połączenia, podziału, reorganizacji lub likwidacji instytutu oraz inicjowanie przekształcenia instytutu;
 - 6) opiniowanie kierunkowych planów tematycznych i finansowych instytutu oraz rocznych sprawozdań dyrektora z wykonania zadań;
 - 7) opiniowanie wniosków dotyczących połączenia, podziału lub reorganizacji instytutu

- oraz stałej współpracy instytutu z innymi osobami prawnymi;
- 8) opiniowanie regulaminu organizacyjnego;
 - 9) opiniowanie kandydatów na funkcje zastępców dyrektora, sekretarza naukowego oraz kierowników komórek organizacyjnych wskazanych w regulaminie organizacyjnym;
 - 10) opiniowanie kwalifikacji osób na stanowiska pracowników naukowych i badawczo-technicznych oraz dokonywanie okresowej oceny dorobku naukowego i technicznego tych pracowników;
 - 11) opiniowanie wniosków o przyznawanie stypendiów naukowych;
 - 12) przeprowadzanie postępowania o nadanie tytułu naukowego na zasadach określonych w odrębnych przepisach;
 - 13) przeprowadzanie przewodów doktorskich i habilitacyjnych w zakresie posiadanych uprawnień;
 - 14) powoływanie mediatora do spraw etyki w nauce dla danego instytutu.
3. Prawo głosu w sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 10 i 11, posiadają tylko członkowie rady naukowej ze stopniem naukowym lub tytułem naukowym.
 4. Prawo głosu w sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 12 i 13, posiadają tylko członkowie rady naukowej ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub tytułem naukowym.
 5. Rada naukowa jest uprawniona do zajmowania stanowiska we wszystkich sprawach dotyczących działalności instytutu.
 6. Rada naukowa sporządza opinie, o których mowa w ust. 2 pkt 6-11, w terminie nie dłuższym niż 30 dni.

Art. 30.

1. W skład rady naukowej, w liczbie określonej w statucie instytutu, nie mniej niż 12 i nie więcej niż 40 osób, wchodzi:
 - 1) pracownicy instytutu w liczbie stanowiącej 50 % składu rady naukowej;
 - 2) osoby spoza instytutu w liczbie stanowiącej 50 % składu rady naukowej.
2. Członków rady naukowej wymienionych w ust. 1 pkt 1 wybierają w głosowaniu tajnym pracownicy instytutu na okres 4 lat z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Osoby ze stopniem doktora habilitowanego lub tytułem naukowym, zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy w instytucie nie krócej niż 1 rok od daty rozpoczęcia procedury

powołania rady naukowej, wchodzi w skład rady.

4. Jeżeli liczba pracowników spełniających wymagania w ust. 3 przekracza liczbę miejsc w radzie, wówczas przeprowadza się wybory.
5. Jeżeli liczba miejsc w radzie jest większa niż liczba pracowników ze stopniem doktora habilitowanego lub tytułem naukowym, wówczas na pozostałe miejsca w radzie wyłania się w drodze wyborów osoby ze stopniem doktora, a także doktora habilitowanego lub tytułem profesora, nie spełniające wymagania okresu zatrudnienia w instytucie podanego w ust. 3.
6. Do rady naukowej wchodzi osoby spoza instytutu, posiadające co najmniej stopień doktora, a także osoby wyróżniające się wiedzą i praktycznym dorobkiem w sferze gospodarczej, które powołuje minister nadzorujący instytut, w tym spośród kandydatów przedstawionych przez dyrektora instytutu.
7. W skład rady naukowej wchodzi dyrektor, jego zastępcy i główny księgowy jeżeli spełniają wymagania określone w ust. 3, z prawem głosu w sprawach, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 10-14.
8. Rada naukowa działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.

Art. 31.

1. Rada naukowa wybiera w głosowaniu tajnym przewodniczącego i jego zastępców.
2. Przewodniczącym rady naukowej może być tylko osoba posiadająca tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego.
3. Funkcja przewodniczącego rady naukowej i jego zastępcy nie może być łączona z funkcją dyrektora instytutu, jego zastępcy lub głównego księgowego.
4. W posiedzeniach rady naukowej biorą udział bez głosu stanowiącego przedstawiciele zakładowych organizacji związkowych oraz inne osoby zaproszone przez przewodniczącego rady naukowej. W posiedzeniach rady naukowej w sprawach dotyczących nadawania stopni naukowych dyrektor instytutu oraz jego zastępca do spraw naukowych biorą udział z głosem stanowiącym.

Art. 32.

1. Rozwiązanie stosunku pracy z członkiem rady naukowej, wymienionym w art. 30 ust. 1 pkt 1, w czasie trwania kadencji oraz w ciągu roku po jej upływie wymaga zgody tej rady, z wyjątkiem:
 - 1) rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia;
 - 2) zwolnienia z pracy na podstawie orzeczenia komisji dyscyplinarnej.
2. Członkowi rady naukowej, wymienionemu w art. 30 ust. 1 pkt 1, nie można bez zgody rady naukowej zmienić warunków pracy i płacy na jego niekorzyść w czasie określonym w ust. 1.
3. Działalność w radzie naukowej ma charakter społeczny.
4. Członek rady naukowej zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy z powodu pełnienia swoich zadań w godzinach pracy.
5. Członkom rady naukowej spoza instytutu przysługuje zwrot kosztów związanych z uczestnictwem w posiedzeniach rady.

Rozdział 6.

Rada Główna Instytutów Badawczych

Art. 33.

1. Instytuty mogą utworzyć Radę Główną Instytutów Badawczych, zwaną dalej "Radą Główną", jako wybieralny organ przedstawicielski tych instytutów.
2. Rada Główna działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.
3. Kadencja Rady Głównnej trwa 3 lata.
4. Rada Główna składa się z 31 członków wybieranych przez elektorów.
5. Elektorzy wybierani są przez rady naukowe instytutów spośród pracowników tych instytutów. Rada naukowa instytutu zatrudniającego do 300 pracowników wybiera jednego elektora, a instytuty zatrudniające powyżej 300 pracowników - dwóch elektorów.
6. Rada Główna opracowuje opinie i postulaty w sprawach polityki naukowej i naukowo-technicznej państwa oraz w sprawach warunków i zasad działania instytutów, które przedstawia w szczególności Radzie Ministrów, ministrowi właściwemu do spraw nauki oraz

innym ministrom.

Rozdział 7.

Zadania Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych

Art. 34.

1. Komitet Akredytacyjny Jednostek Naukowych dokonuje oceny poziomu naukowego instytutu oraz zgodności działalności instytutu z zadaniami określonymi w art.2 ust. 1 i 2.
2. Kryteria oceny, o której mowa w ust. 1, określa art. ustawy o zasadach finansowania nauki.
3. Do zadań Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych należy również:
 - 1) przedstawianie ministrom nadzorującym oraz ministrowi właściwemu do spraw nauki opinii w sprawie łączenia, podziału, przekształcania, likwidacji, upadłości, komercjalizacji i prywatyzacji instytutów;
 - 2) przeprowadzanie audytu instytutów w terminie co cztery lata, a w innych terminach na wniosek ministra właściwego do spraw nauki lub ministra nadzorującego instytut lub organów instytutu,
 - 3) wykonywanie innych zadań zleconych przez ministra właściwego do spraw nauki.
4. Członkowie Komitetu uczestniczą w komisjach przeprowadzających wybory dyrektorów instytutów.
5. Komitet może zatrudniać ekspertów spoza swego grona, w tym także zagranicznych.

Rozdział 8.

Nadzór nad działalnością instytutu

Art. 35.

1. Minister nadzorujący instytut sprawuje nadzór nad działalnością instytutu.
2. Minister nadzorujący może zarządzić przeprowadzenie kontroli.
3. Minister nadzorujący instytut w razie stwierdzenia, że decyzja dyrektora instytutu jest

sprzeczna z prawem, wstrzymuje jej wykonanie oraz zobowiązuje dyrektora do jej zmiany lub cofnięcia.

Art. 36.

1. W stosunku do decyzji ministra nadzorującego instytut dyrektorowi przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu.
2. Dyrektor wnosi sprzeciw w terminie 7 dni od daty otrzymania decyzji ministra sprawującego nadzór podjętej wobec instytutu.
3. Sprzeciw wraz z uzasadnieniem wnosi się do ministra sprawującego nadzór. Wniesienie sprzeciwu wstrzymuje wykonanie decyzji.
4. W razie podtrzymania decyzji przez ministra sprawującego nadzór dyrektorowi instytutu przysługuje prawo wniesienia w ciągu siedmiu dni sprawy do sądu.

Art. 37.

1. Minister sprawujący nadzór może nałożyć na instytut obowiązek wprowadzenia do jego planu zadania lub wyznaczyć zadanie poza planem, jeżeli jest to niezbędne ze względu na potrzeby obrony kraju, w przypadku klęski żywiołowej bądź w celu wykonania zobowiązań międzynarodowych, a także innych zadań.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, minister sprawujący nadzór zapewnia instytutowi środki do wykonania zadania, chyba że wykonanie zadania następuje odpłatnie na podstawie umowy.
3. W razie doznania szkody przez instytut z powodu wykonania zadania nałożonego przez ministra sprawującego nadzór, minister ten jest obowiązany do jej naprawienia.

Rozdział 9.

Pracownicy instytutu

Art. 38.

1. Instytut zatrudnia:

- 1) pracowników naukowych,
- 2) pracowników badawczo-technicznych,
- 3) pracowników inżynieryjno-technicznych,
- 4) pracowników administracyjno-ekonomicznych,
- 5) pracowników bibliotecznych i pracowników dokumentacji naukowej,
- 6) pracowników służby zdrowia,
- 7) pracowników na stanowiskach robotniczych,
- 8) pracowników obsługi i innych.

2. Ust.1 pkt 6 stosuje się do instytutów prowadzących badania naukowe i prace rozwojowe w sferze związanej z ochroną zdrowia.

Art. 39.

1. Zasady wynagradzania pracowników instytutu, a także wymagane kwalifikacje pracowników określa się w układach zbiorowych pracy, porozumieniach płacowych lub w regulaminach wynagradzania.
2. Okresy pracy i inne okresy uprawniające do dodatku za wysługę lat oraz do nagrody jubileuszowej ustala się w układzie zbiorowym pracy, porozumieniu płacowym lub regulaminie wynagradzania.

Art. 40.

1. Czas pracy pracowników instytutu, z wyjątkiem pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, pracowników obsługi, kierowców oraz pracowników ochrony mienia, wynosi 40 godzin tygodniowo, chyba że przepisy szczególne przewidują inną normę czasu pracy.
2. Do czasu pracy pracowników instytutów nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia, stosuje się odpowiednio przepisy o czasie pracy pracowników zakładów opieki zdrowotnej.
3. Rozkład czasu pracy określa regulamin pracy uzgodniony ze związkami zawodowymi działającymi w instytucie.
4. Jeżeli wymagają tego potrzeby instytutu, pracownicy mogą być zatrudniani poza godzinami

pracy, a w szczególnych przypadkach - także w nocy oraz w dni wolne od pracy, na zasadach określonych w Kodeksie pracy.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do kobiet w ciąży oraz osób opiekujących się dziećmi w wieku do 8 lat.

Art. 41.

1. Pracownikom instytutu pracującym w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia przysługują z tego tytułu dodatki.
2. Pracownikowi instytutu przechodzącemu na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego, ostatnio pobieranego, wynagrodzenia zasadniczego, jeżeli okres jego zatrudnienia wynosi co najmniej 10 lat.
3. Okres uprawniający do odprawy ustala się według zasad obowiązujących przy ustalaniu okresów zatrudnienia uprawniających do dodatków za wysługę lat.

Art. 42.

Do pracowników naukowych instytutu w zakresie wynagrodzenia za okres niezdolności do pracy i czas choroby lub innej usprawiedliwionej nieobecności w pracy mają zastosowanie przepisy kodeksu pracy, ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa oraz ustawy z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Art. 43.

Pracownikom naukowym przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze 36 dni roboczych rocznie.

Rozdział 10.

Pracownicy naukowcy

Art. 44.

1. Pracownikiem naukowym może być osoba o wymaganych ustawą kwalifikacjach naukowych i wysokim poziomie etycznym.
2. Podstawowym obowiązkiem pracownika naukowego jest realizacja celów i zadań instytutu, a w szczególności prowadzenie działalności naukowej i rozwojowej, zapewniającej stały rozwój nauki i techniki.

Art. 45.

1. Pracownikiem naukowym jest osoba zatrudniona na stanowisku:
 - 1) profesora zwyczajnego,
 - 2) profesora nadzwyczajnego,
 - 3) profesora wizytującego,
 - 4) adiunkta,
 - 5) asystenta.
2. Na stanowisku profesora zwyczajnego można zatrudnić osobę posiadającą tytuł naukowy.
3. Na stanowisku profesora nadzwyczajnego można zatrudnić osobę posiadającą tytuł profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego.
4. Na stanowisku profesora wizytującego można zatrudnić osobę, która jest pracownikiem innej jednostki naukowej i posiada stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł profesora.
5. Na stanowisku adiunkta można zatrudnić osobę posiadającą stopień naukowy doktora.
6. Na stanowisku asystenta można zatrudnić osobę posiadającą tytuł zawodowy magistra lub równorzędny.
7. Przy zatrudnianiu na stanowisku, o którym mowa w ust. 1, cudzoziemca lub obywatela polskiego, który tytuł zawodowy, stopień naukowy lub tytuł naukowy uzyskał za granicą, można odstąpić od wymagań określonych w ust. 2-6.
8. Zatrudnienie pracownika naukowego jest poprzedzone konkursem.

Art. 46.

1. Na stanowisko profesora zwyczajnego można mianować na czas nieokreślony osobę z tytułem naukowym. Mianowania dokonuje przewodniczący rady naukowej instytutu na wniosek dyrektora instytutu. Stosunek pracy z innymi pracownikami naukowymi nawiązuje się na podstawie umowy o pracę.
2. Pracownicy naukowcy podlegają okresowym ocenom dorobku naukowego i technicznego, dokonywanym przez radę naukową. Asystenci i adiunkci podlegają takim ocenom nie rzadziej niż raz na dwa lata, profesorowie nie rzadziej niż raz na cztery lata.
3. Do obowiązków pracownika naukowego należy realizacja zadań statutowych instytutu, w szczególności poprzez:
 - 1) twórczą działalność naukową polegającą na rozwiązywaniu problemów naukowych na użytek praktyki społecznej i gospodarczej;
 - 2) wprowadzanie do praktyki wyników badań naukowych;
 - 3) podnoszenie swoich kwalifikacji;
 - 4) upowszechnianie osiągnięć nauki, w tym poprzez publikacje oraz aktywny udział w życiu naukowym;
 - 5) kształcenie kadry naukowej;
 - 6) udział w pracach organizacyjnych instytutu związanych z pracami naukowymi oraz działalnością dydaktyczną lub artystyczną, a w instytucie nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw zdrowia - także udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakładzie opieki zdrowotnej prowadzonym przez ten instytut.
4. Przepisu ust. 3 pkt 5 nie stosuje się do pracowników zatrudnionych na stanowisku asystenta.

Art. 47.

1. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym ulega rozwiązaniu z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia na wniosek pracownika, a ponadto w przypadkach:
 - 1) trwałej niezdolności do pracy naukowej, spowodowanej chorobą;
 - 2) otrzymania dwukrotnej negatywnej oceny w trybie określonym w art. 46 ust. 2;
 - 3) likwidacji instytutu lub jego reorganizacji, połączonej ze zmniejszeniem stanu

zatrudnienia.

2. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym ulega rozwiązaniu bez wypowiedzenia:

- 1) w razie niezdolności do pracy spowodowanej chorobą trwającej dłużej niż rok; w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po stwierdzeniu przez komisję lekarską poprawy stanu zdrowia i możliwości powrotu do pracy, okres nieobecności w pracy spowodowanej chorobą może być przedłużony ponad rok, nie dłużej jednak niż do dwóch lat;
- 2) z końcem roku kalendarzowego, w którym pracownik kończy 70 rok życia;
- 3) w razie rażącego niewywiązywania się pracownika z podstawowych obowiązków pracownika naukowego.

3. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym może ulec rozwiązaniu w każdym czasie za zgodą stron.

4. Rozwiązania stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia lub bez wypowiedzenia, dokonuje organ, który dokonał mianowania, na wniosek dyrektora instytutu, zaopiniowany przez radę naukową.

Art. 48.

Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego wygasa bez wypowiedzenia z mocy prawa w razie:

- 1) ukarania w postępowaniu dyscyplinarnym karą zwolnienia z pracy;
- 2) skazania na karę pozbawienia praw publicznych albo prawa wykonywania zawodu;
- 3) pozbawienia tytułu naukowego;
- 4) skazania na karę pozbawienia wolności - po upływie miesiąca od dnia skazania.

Art. 49.

Mianowani pracownicy naukowcy ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za rażące naruszenie swych obowiązków lub uchybienie godności pracownika nauki.

Art. 50.

Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie czterech miesięcy od dnia powzięcia przez właściwy organ instytutu wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego ukaranie dyscyplinarne i po upływie trzech lat od popełnienia tego czynu. Jeżeli jednak czyn stanowi przestępstwo - okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia tego przestępstwa.

Art. 51.

1. Karami dyscyplinarnymi stosowanymi wobec mianowanych pracowników naukowych są:
 - 1) upomnienie,
 - 2) nagana,
 - 3) nagana z pozbawieniem od roku do trzech lat prawa pełnienia funkcji kierowniczych,
 - 4) wydalenie z pracy.
2. Prawomocne orzeczenie kary wymienionej w ust. 1 pkt 4 powoduje wygaśnięcie stosunku pracy oraz zakaz ubiegania się o zatrudnienie w instytucie przez okres pięciu lat.

Art. 52.

1. W sprawach dyscyplinarnych mianowanych pracowników naukowych orzeka:
 - 1) w pierwszej instancji - komisja dyscyplinarna powoływana przez ministrów nadzorujących;
 - 2) w drugiej instancji - wyższa komisja dyscyplinarna powoływana przez ministra właściwego do spraw nauki.
2. Członków komisji dyscyplinarnych, w tym przewodniczącego i zastępców przewodniczącego, powołuje się na okres 4 lat.
3. Komisja dyscyplinarna działa w zespołach trzyosobowych.
4. Komisja dyscyplinarna wszczyna postępowanie dyscyplinarne z dniem zgłoszenia przez rzecznika dyscyplinarnego wniosku o wszczęcie postępowania.
5. Obwiniony ma prawo korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy, z zastrzeżeniem

przepisów o ochronie tajemnicy ustawowo chronionej. W przypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o orzeczenie kary wydalenia z pracy, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę spośród mianowanych pracowników naukowych.

6. Komisja dyscyplinarna wydaje orzeczenie po przeprowadzeniu rozprawy.
7. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej instytutu strony mogą odwołać się do wyższej komisji dyscyplinarnej w ciągu 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.
8. Od orzeczeń wyższej komisji dyscyplinarnej przysługuje odwołanie do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Od orzeczenia sądu apelacyjnego kasacja nie przysługuje.
9. Do rozpatrzenia odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji.
10. Minister właściwy do spraw nauki, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady powoływania i organizacji komisji dyscyplinarnych, zasady wyznaczania składów orzekających, rzeczników dyscyplinarnych, tryb postępowania dyscyplinarnego, wykonywania kar dyscyplinarnych oraz ich darowania i zatarcia.

Art. 53.

1. Instytut, w którym pracownik naukowy jest zatrudniony na podstawie mianowania, jest jego podstawowym miejscem pracy.
2. Pracownik naukowy zatrudniony w instytucie na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, składa oświadczenie o uznaniu instytutu za podstawowe miejsce pracy.
3. Pracownik naukowy zatrudniony w instytucie, podejmując dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy lub działalność gospodarczą niekonkurencyjną wobec instytutu, ma obowiązek zawiadomić o tym dyrektora instytutu w formie pisemnej.
4. Wykonywanie przez pracowników naukowych dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy u więcej niż jednego dodatkowego pracodawcy lub prowadzenie działalności gospodarczej łącznie z jednym dodatkowym zatrudnieniem w ramach stosunku pracy wymaga uzyskania pisemnej zgody dyrektora instytutu.
5. Podjęcie przez pracownika naukowego dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy u więcej niż jednego dodatkowego pracodawcy lub prowadzenie działalności gospodarczej

łącznie z jednym dodatkowym zatrudnieniem w ramach stosunku pracy bez wcześniejszego uzyskania zgody dyrektora instytutu stanowi podstawę rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem.

6. Pracownika naukowego, w okresie trwania stosunku pracy, obowiązuje zakaz prowadzenia działalności konkurencyjnej, określony w odrębnej umowie.
7. Przepisy ust. 3-6 stosuje się do dyrektora instytutu, jego zastępcy oraz głównego księgowego instytutu, z tym że dyrektor jest obowiązany zawiadomić ministra sprawującego nadzór.

Art. 54.

W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do pracowników naukowych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pracowników naukowych w szkołach wyższych.

Rozdział 11.

Pracownicy badawczo-techniczni

Art. 55.

Podstawowym obowiązkiem pracownika badawczo-technicznego jest realizacja celów i zadań instytutu, a w szczególności aktywne współdziałanie w rozwiązywaniu problemów naukowo-technicznych, prowadzenie prac zmierzających do ich praktycznych zastosowań oraz uczestniczenie w ich wdrażaniu i upowszechnianiu.

Art. 56.

1. Pracownikiem badawczo-technicznym jest osoba zatrudniona na stanowisku:
 - 1) głównego specjalisty badawczo-technicznego,
 - 2) starszego specjalisty badawczo-technicznego,
 - 3) specjalisty badawczo-technicznego.
2. Na stanowisku badawczo-technicznym może być zatrudniona osoba posiadająca wykształcenie wyższe. Dodatkowe kwalifikacje na stanowiska badawczo-techniczne ustala

dyrektor instytutu po zasięgnięciu opinii rady naukowej instytutu.

3. Nabór pracowników badawczo-technicznych jest otwarty i konkurencyjny.

Art. 57.

Do obowiązków pracownika badawczo-technicznego należy realizacja zadań statutowych instytutu, w szczególności poprzez:

- 1) współuczestniczenie w rozwiązywaniu problemów naukowych realizowanych przez instytut,
- 2) przystosowywanie rezultatów badań do potrzeb praktyki,
- 3) prowadzenie prac w dziedzinie projektów, konstrukcji, technologii, organizacji, metod leczniczych i udział we wprowadzaniu ich do praktyki,
- 4) prowadzenie prac doświadczalnych,
- 5) prowadzenie prac związanych z ochroną własności przemysłowej, praw autorskich i wynalazczości,
- 6) uczestniczenie w pracach organizacyjnych związanych z działalnością, o której mowa w pkt 1-4.

Art. 58.

Pracownicy badawczo-techniczni podlegają okresowym ocenom, zgodnie z przepisami, o których mowa w art. 46 ust. 2.

Art. 59.

Do pracowników badawczo-technicznych stosuje się przepis art. 53 ust. 3-5.

Rozdział 12.

Pozostali pracownicy

Art. 60.

1. Pozostałych pracowników instytutu, w tym pracowników inżynieryjno-technicznych i administracyjnych zatrudnia się na podstawie umowy o pracę.
2. Do pracowników inżynieryjno-technicznych stosuje się przepis art. 53 ust. 3-5.
3. Do obowiązków pracowników, o których mowa w ust. 1, należy wykonywanie zadań ustalonych odrębnymi przepisami albo wynikających z ich specjalności zawodowych lub określonych w regulaminie organizacyjnym instytutu.
4. Wymagane kwalifikacje pracowników, o których mowa w ust. 1, określają odrębne przepisy lub przepisy dotyczące wynagradzania.
5. Nabór pracowników, o których mowa w ust. 1, jest otwarty i konkurencyjny.

Rozdział 13.

Związki naukowe i naukowo-przemysłowe z udziałem instytutów

Art. 61

1. Instytuty mogą tworzyć zorganizowane związki naukowe w postaci struktur sieciowo-holdingowych, ukierunkowane na poprawę wyników innowacyjnych oraz konkurencyjność międzynarodową.
2. Struktura organizacyjna związku naukowego (bez osobowości prawnej) obejmuje grupę prawnie samodzielnych instytutów, w której jeden ma pozycję wiodącą i wpływa na decyzje podejmowane przez pozostałe instytuty.
3. Instytut wiodący koordynuje działania związku naukowego i odpowiada za planowanie strategiczne, planowanie zasobów ludzkich i planowanie finansowe.
4. Instytuty tworzące związek prowadząc badania interdyscyplinarne ukierunkowane na cele o strategicznym znaczeniu dla rozwoju nauki oraz gospodarki, mają możliwość realizacji własnych planów zadaniowych oraz zarządzania własnym budżetem, za który ponoszą

odpowiedzialność.

5. W związku naukowym instytutu działa rada koordynacyjna, która jest organem opiniodawczo-doradczym dyrektora instytutu wiodącego, a w szczególności w zakresie wyboru priorytetów tematycznych zwiększających innowacyjność i konkurencyjność związku.
6. W skład rady koordynacyjnej wchodzi dyrektorzy instytutów tworzących związek naukowy lub ich pełnomocnicy.
7. Związek naukowy instytutów sporządza skonsolidowany bilans.

Rozdział 14.

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 62

W ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969, z późn. zm.), w art. 12 ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) instytuty badawcze;”.

Art. 63

W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844, z późn. zm.), w art. 7 ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) instytuty badawcze, z wyjątkiem przedmiotów opodatkowania zajętych na działalność gospodarczą;”.

Art. 64

W ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 8a otrzymuje brzmienie:

„Art. 8a. Do publicznego zakładu opieki zdrowotnej prowadzonego przez instytut badawczy stosuje się przepisy niniejszej ustawy, z zachowaniem przepisów o instytutach badawczych.”;

- 2) w art. 18 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Dokumentacja medyczna może być udostępniona także szkole wyższej lub instytutowi badawczemu do wykorzystania dla celów naukowych, bez ujawniania nazwiska i innych danych umożliwiających identyfikację osoby, której dokumentacja

dotyczy.”;

3) w art. 43e:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Szpital może udostępniać publicznej uczelni medycznej, publicznej uczelni prowadzącej działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, Polskiej Akademii Nauk, państwowemu instytutowi badawczemu prowadzącemu publiczny zakład opieki zdrowotnej lub Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego oddział szpitalny, zwany dalej „oddziałem klinicznym”, na potrzeby wykonywania zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Udostępnianie oddziału klinicznego następuje na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej przez kierownika zakładu opieki zdrowotnej (szpitala) odpowiednio z publiczną uczelnią medyczną, publiczną uczelnią prowadzącą działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, Polską Akademią Nauk, państwowym instytutem badawczym prowadzącym publiczny zakład opieki zdrowotnej lub Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Zawarcie umowy wymaga zgody podmiotu, który utworzył zakład opieki zdrowotnej (szpital).”;

4) art. 54a otrzymuje brzmienie:

„Art. 54a. Do instytutów badawczych, będących publicznymi zakładami opieki zdrowotnej w rozumieniu art. 35d, stosuje się odpowiednio przepisy art. 54.”;

5) w art. 66 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw zdrowia lub wojewoda mogą zlecić przeprowadzenie jednorazowej kontroli zakładu opieki zdrowotnej pod względem medycznym lub kontrolowanie go w sposób ciągły: konsultantom, o których mowa w art. 66a, organom samorządów zawodów medycznych, medycznym towarzystwom naukowym, zakładom opieki zdrowotnej, publicznym uczelniom medycznym i publicznej uczelni prowadzącej działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, medycznym instytutom badawczym, innym jednostkom organizacyjnym podległym lub nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw

zdrowia oraz specjalistom z poszczególnych dziedzin medycyny – za ich zgodą.”.

Art. 65

W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 29 ust. 3 pkt 8 otrzymuje brzmienie:
„8) pracowników leśnych jednostek naukowych, instytutów badawczych i doświadczalnych, w związku z wykonywaniem badań naukowych i doświadczeń z zakresu leśnictwa i ochrony przyrody;”;
- 2) w art. 35a ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) pracownikom leśnych zakładów doświadczalnych szkół wyższych oraz pracownikom instytutów badawczych statutowo działających na rzecz leśnictwa.”.

Art. 66

W ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1700) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 17b ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Polska Akademia Nauk, szkoły wyższe oraz instytuty badawcze wnoszą z tytułu użytkowania wieczystego opłaty roczne równe cenie 20 kg żyta z hektara przeliczeniowego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym. Opłaty te wnosi się bez uprzedniego wezwania, na rachunek Agencji do dnia 15 lutego każdego roku za poprzedni rok kalendarzowy.”;
- 2) w art. 24 ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) Polskiej Akademii Nauk, izbie rolniczej, Krajowej Radzie Izb Rolniczych, państwowej szkole wyższej lub państwowemu instytutowi badawczemu – na cele służące wykonywaniu ich zadań statutowych;”.

Art. 67

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.), w art. 17 ust. 1a pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- „1) dochodów uzyskanych z działalności polegającej na wytwarzaniu wyrobów przemysłu

elektronicznego, paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5% oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali lub dochodów uzyskanych z handlu tymi wyrobami; zwolnieniem objęte są jednak dochody jednostek naukowych i instytutów badawczych, w rozumieniu odrębnych przepisów, uzyskane z działalności polegającej na wytwarzaniu wyrobów przemysłu elektronicznego;”.

Art. 68

W ustawie z dnia 20 grudnia 1996 r. o Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych (Dz. U. Nr 156, poz. 777, z późn. zm.) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą do Instytutu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące instytutów badawczych. Ministrem właściwym w rozumieniu tych przepisów jest minister właściwy do spraw zagranicznych.”.

Art. 69

W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 i z 2008 r. Nr 141, poz. 888) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 36 pkt 10 otrzymuje brzmienie:
„10) instytutów badawczych,”;
- 2) w art. 38 pkt 11 otrzymuje brzmienie:
„11) w przypadku instytutu badawczego – minister nadzorujący instytut,”;
- 3) w art. 39 pkt 3a otrzymuje brzmienie:
„3a) dotyczące pełnomocników spółdzielni, przedsiębiorstw państwowych oraz instytutów badawczych i zakresu ich pełnomocnictwa;”.

Art. 70

W ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. Nr 106, poz. 681, z późn. zm.), w art. 23 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Instytut jest instytutem badawczym w rozumieniu ustawy z dnia o instytutach badawczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...), nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw zdrowia i jest dofinansowywany w formie dotacji z budżetu państwa, z części będącej w

dyspozycji ministra właściwego do spraw zdrowia, w zakresie zadań określonych w ustawie.”.

Art. 71

W ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 275, z późn. zm.), w art. 4 ust. 4 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) wspieranie działalności instytucji otoczenia przedsiębiorstw działających na rzecz wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw i gospodarki, takich jak: instytuty badawcze, centra badawczo-rozwojowe, centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości i parki technologiczne;”.

Art. 72

W ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 102 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz Państwowy Instytut Geologiczny są instytutami badawczymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o instytutach badawczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”;

2) w art. 155 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organy administracji publicznej, instytuty badawcze, a także zakłady oraz właściciele urządzeń wodnych obowiązani są do nieodpłatnego przekazywania danych niezbędnych do prowadzenia katastru wodnego.”.

Art. 73

W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. Nr 200, poz. 1682, z późn. zm.), w art. 7 ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) instytuty badawcze;”.

Art. 74

W ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 i z 2005 r. Nr 164, poz. 1365) w art. 37 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Studia doktoranckie określone w niniejszej ustawie, zwane dalej „studiami doktoranckimi”,

mogą prowadzić placówki naukowe nie będące szkołami wyższymi, posiadające uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Przez placówki naukowe nie będące szkołami wyższymi rozumie się instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk i instytuty badawcze.”.

Art. 75

W ustawie z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 238, poz. 2390 i z 2008 r. Nr 116, poz. 730) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w pkt 9:
 - a) lit. c otrzymuje brzmienie:
„c) instytuty badawcze,”;
 - b) lit. e otrzymuje brzmienie:
„e) jednostki organizacyjne posiadające status instytutów badawczych,”;
- 2) w art. 11 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) ministra nadzorującego instytut badawczy;”.

Art. 76

W ustawie z dnia 15 czerwca 2007 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. Nr 115, poz. 789), w art. 12 ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) sześciu przedstawicieli powołanych spośród kandydatów wskazanych przez środowiska naukowe, reprezentujących uczelnie, Polską Akademię Nauk i instytuty badawcze;”.

Art. 77

W ustawie z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 116, poz. 730) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Przedsiębiorca nie będący instytutem badawczym i nie posiadający statusu instytutu badawczego w rozumieniu ustawy z dnia o instytutach badawczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...), prowadzący badania lub prace rozwojowe, może uzyskać status centrum badawczo-rozwojowego, z zastrzeżeniem ust. 2.”;
- 2) w art. 17 ust. 6 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) w przypadku spółki handlowej powstałej w wyniku komercjalizacji lub prywatyzacji instytutu badawczego – informację o wysokości ulg podatkowych przysługujących temu instytutowi badawczemu w ostatnim roku obrotowym jego działalności.”.

Rozdział 15.

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 78

1. Jednostki badawczo-rozwojowe działające na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, posiadające kategorię 1 lub 2 w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, stają się instytutami badawczymi w rozumieniu niniejszej ustawy.
2. Jednostki badawczo-rozwojowe działające na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, posiadające kategorię 3 w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, podlegają ocenie Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych. Na podstawie tej oceny, w przypadku otrzymania kategorii A lub B, stają się instytutami badawczymi lub w przypadku otrzymania kategorii C, są włączane do instytutów badawczych, likwidowane bądź podlegają komercjalizacji. Ocena i przekształcenia dokonywane są w terminie 30 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
3. Jednostki badawczo-rozwojowe działające na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, posiadające kategorię 4 lub 5 w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki są włączane do instytutów badawczych, likwidowane bądź podlegają komercjalizacji, w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 79

Uchyla się ustawę z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych.

Art. 80

Ustawa wchodzi w życie w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Jednostki badawczo-rozwojowe w Polsce działają na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (tekst jednolity opublikowany w Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993), która została uchwalona w odmienniej sytuacji społeczno-gospodarczej kraju i była kilkakrotnie nowelizowana. Na przestrzeni ponad 20 lat warunki funkcjonowania jednostek badawczo-rozwojowych uległy radykalnym zmianom. Konieczne jest zatem stworzenie nowej - dostosowanej do zmienionych uwarunkowań - ustawy regulującej zasady działalności tych jednostek naukowych, których podstawowym zadaniem będzie realizowanie badań stosowanych i prac rozwojowych ukierunkowanych głównie na potrzeby gospodarki, przystosowanie wyników tych badań i prac do wdrożenia w praktyce, transfer technologii, a także wykonywanie innych zadań ważnych dla rozwoju nauki oraz wzrostu poziomu innowacyjności gospodarki i poziomu życia społeczeństwa.

Zaproponowane w projekcie ustawy o instytutach badawczych rozwiązania zakładają:

- 1) wprowadzenie wstępnej weryfikacji jednostek badawczo-rozwojowych oraz dokonywanie okresowej obowiązkowej oceny naukowej instytutów badawczych;
- 2) wyselekcjonowanie instytutów badawczych, które prowadzą działalność naukową i innowacyjną na najwyższym poziomie oraz państwowych instytutów badawczych, które - poza badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi - będą realizowały zadania zlecone, szczególnie ważne dla realizacji polityki państwa;
- 3) przejrzyste uzależnienie stopnia finansowania instytutów badawczych od ich jakości naukowej (w powiązaniu z ustawą o zasadach finansowania nauki);
- 4) stworzenie ram prawnych łączenia, przekształcania, komercjalizacji lub likwidacji instytutów badawczych;
- 5) okresowość zatrudnienia na stanowiskach dyrektorów instytutów;
- 6) ściślejsze powiązanie instytutów z odbiorcami ich działalności badawczej poprzez konieczność włączenia do rady naukowej przedstawicieli praktyki gospodarczej;
- 7) wzmocnienie kierownictwa instytutu badawczego poprzez wprowadzenie funkcji zastępcy dyrektora instytutu do spraw wdrożeniowych i transferu technologii;

8) wprowadzenie spójnego ze szkolnictwem wyższym systemu stanowisk naukowych.

Projektowana ustawa o instytutach badawczych przewiduje, że instytuty badawcze będą funkcjonowały jako państwowe jednostki organizacyjne, wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym. Instytut badawczy uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

Projektowana ustawa zakłada, że instytut badawczy może otrzymać status państwowego instytutu badawczego, jeżeli zaistnieje potrzeba powierzenia mu zadań z zakresu służb publicznych do wykonywania w sposób ciągły. Nadanie statusu państwowego instytutu badawczego może być dokonane na wniosek ministra nadzorującego instytut, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw nauki oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych (konieczna będzie ocena dotychczasowej działalności instytutu dokonana przez Komitet Akredytacyjny Jednostek Naukowych). Zgodnie z projektem, państwowy instytut badawczy będzie otrzymywał dotację celową na dofinansowywanie realizacji zleconych zadań. Wysokość dotacji będzie określana w ustawie budżetowej, na wniosek właściwych dysponentów części budżetowych.

Projektowana ustawa przewiduje rozwiązania, które umożliwią Radzie Ministrów i właściwym ministrom dostosowanie struktury instytutów badawczych do potrzeb gospodarki i społeczeństwa. Równocześnie zapewni wysoki poziom prowadzonych przez instytuty badań naukowych i prac rozwojowych. Przewiduje się następujące rozwiązania w tym zakresie:

- możliwość utworzenia instytutu badawczego przez Radę Ministrów, na wniosek właściwego ministra, po zasięgnięciu opinii Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych,
- połączenie, podział, reorganizacja lub likwidacja instytutu badawczego może nastąpić, jeżeli minister nadzorujący uzna to za uzasadnione merytorycznie, organizacyjnie lub finansowo (wymaga opinii rady naukowej instytutu oraz Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych),
- instytut badawczy może być włączony do państwowej szkoły wyższej lub instytutu naukowego PAN lub przekształcony w instytut naukowy PAN,

- instytut może podlegać komercjalizacji i prywatyzacji (wniosek dyrektora instytutu w sprawie komercjalizacji lub prywatyzacji instytutu, wymaga opinii Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych),
- może być ogłoszona upadłość instytutu na zasadach określonych w ustawie – Prawo upadłościowe i naprawcze, po zasięgnięciu opinii Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych,
- w przypadku likwidacji albo ogłoszenia upadłości instytutu cała aparatura badawcza będzie wyłączona z postępowania likwidacyjnego i upadłościowego.

Zaproponowana w projektowanej ustawie procedura powoływania dyrektora instytutu badawczego oraz określone w projekcie kryteria doboru kandydatów na tę funkcję zapewniają przejrzystość i bezstronność postępowania.

Dyrektora instytutu powołuje na okres 4 lat minister nadzorujący instytut, po zasięgnięciu opinii rady naukowej instytutu. Kandydata na funkcję dyrektora wskazuje komisja konkursowa. Minister może odmówić powołania kandydata wskazanego przez komisję konkursową. W takim przypadku zarządza się ponowne przeprowadzenie konkursu.

Ta sama osoba będzie mogła pełnić funkcję dyrektora nie dłużej niż przez 2 następujące po sobie okresy 4-letnie.

Zastępców dyrektora, w tym zastępcę do spraw naukowych oraz zastępcę do spraw wdrożeń i transferu technologii, powołuje i odwołuje dyrektor instytutu. Zastępcą dyrektora do spraw wdrożeń i transferu technologii może być osoba, która posiada co najmniej 5-letnie doświadczenie w sektorze badawczo-rozwojowym lub gospodarczym w zakresie wdrożeń lub transferu technologii.

Takie rozwiązania umożliwią lepsze zarządzanie instytutem oraz jego ukierunkowanie na potrzeby rynku i praktyki gospodarczej.

Projektowana ustawa zakłada, że rada naukowa instytutu badawczego jest organem stanowiącym, inicjującym, opiniodawczym i doradczym instytutu w zakresie jego działalności statutowej oraz w sprawach rozwoju kadry naukowej i badawczo-technicznej.

Projektowana ustawa określa liczebność i skład rady naukowej (12-40 osób), w tym:

- 3) pracownicy instytutu (50 % składu rady) - osoby ze stopniem doktora habilitowanego lub

tytułem naukowym, zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy w instytucie nie krócej niż 1 rok od daty rozpoczęcia procedury powołania rady naukowej,

- 4) osoby spoza instytutu (50 % składu rady) - posiadające co najmniej stopień naukowy doktora oraz osoby wyróżniające się wiedzą i praktycznym dorobkiem w sferze gospodarczej (powoływane przez ministra nadzorującego instytut).

Taki skład rady naukowej instytutu będzie gwarantował ściślejsze powiązanie instytutu z gospodarką, przede wszystkim otwarcie się instytutu na potrzeby rynku, co zaowocuje właściwym ukierunkowaniem prac B+R i wzmocnieniem transferu technologii z nauki do praktyki.

Projektowana ustawa przewiduje również wprowadzenie przepisów, które zapewnią właściwe gospodarowanie majątkiem trwałym instytutów, tj. majątkiem Skarbu Państwa, o wysokiej wartości. Przewiduje się, że:

- do czynności prawnych w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych instytutu o wartości rynkowej mienia o wartości wyższej niż równowartość w złotych kwoty 50.000 euro stosuje się przepisy dotyczące uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa,
- instytut sprzedaje lub odpłatnie oddaje do używania innym podmiotom, na podstawie umów prawa cywilnego, składniki aktywów trwałych w drodze publicznego przetargu,
- instytut zgłasza ministrowi nadzorującemu zamiar rozporządzenia mieniem o wartości rynkowej wyższej niż równowartość 20 000 euro (dotyczy wniesienia do spółki lub fundacji, dokonania darowizny, nieodpłatnego oddania do używania innym podmiotom w drodze umów prawa cywilnego).

Projektowana ustawa zakłada wprowadzenie spójnego ze szkolnictwem wyższym systemu stanowisk naukowych.

Zatrudnienie pracownika naukowego poprzedzone jest konkursem. Na stanowisku profesora zwyczajnego można zatrudnić na podstawie mianowania osobę, która posiada tytuł naukowy. Pozostałe osoby mogą być zatrudnione na podstawie umowy o pracę.

Inne uregulowania dotyczące pracowników naukowych:

- pracownik naukowy jest obowiązany powiadomić pisemnie dyrektora o podjęciu dodatkowego zatrudnienia,
- wymagana jest zgoda dyrektora na podjęcie dodatkowego zatrudnienia u więcej niż 1 pracodawcy lub prowadzenie działalności gospodarczej łącznie z 1 dodatkowym zatrudnieniem (dostosowanie do ustawy o szkolnictwie wyższym),
- w instytutach badawczych nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz krewnymi i powinowatymi,
- pracownicy naukowcy podlegają okresowym ocenom dorobku naukowego i technicznego, dokonywanym przez radę naukową,

W sprawach nieuregulowanych w ustawie do pracowników naukowych będą miały zastosowanie przepisy dotyczące pracowników szkół wyższych.

Komitet Akredytacyjny Jednostek Naukowych będzie dokonywał oceny poziomu naukowego instytutów zgodnie z kryteriami określonymi w ustawie o zasadach finansowania nauki oraz realizował następujące zadania dotyczące instytutów badawczych:

- przedstawianie ministrom nadzorującym oraz ministrowi właściwemu do spraw nauki opinii w sprawie łączenia, podziału, przekształcania, likwidacji, upadłości, komercjalizacji i prywatyzacji instytutów,
- przeprowadzanie audytu instytutów raz na 4 lata (w innych terminach na wniosek ministra właściwego do spraw nauki, ministra nadzorującego instytut lub organów instytutu),
- wykonywanie innych zadań zleconych przez ministra właściwego do spraw nauki.

Członkowie Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych będą uczestniczyli w pracach komisji przeprowadzających wybory na funkcję dyrektora instytutu.

Projektowana ustawa zakłada, że instytuty mogą tworzyć zorganizowane związki naukowe w postaci struktur sieciowo-holdingowych. Celem tworzenia takich związków będzie ukierunkowanie ich działalności na poprawę wyników innowacyjnych oraz konkurencyjność międzynarodową. Struktura organizacyjna związku naukowego (bez osobowości prawnej) będzie obejmowała grupę prawnie samodzielnych instytutów, w tym jednego o pozycji wiodącej, który będzie mógł wpływać na decyzje podejmowane przez pozostałe instytuty.

Instytut wiodący będzie koordynował działania związku naukowego i odpowiadał za planowanie strategiczne, planowanie zasobów ludzkich i planowanie finansowe.

Opinia o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy zostanie przesłany do Komitetu Integracji Europejskiej w celu uzyskania opinii w tym zakresie.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty na które oddziałuje projektowana ustawa.

Projektowana ustawa będzie regulowała funkcjonowanie instytutów badawczych, które obecnie działają na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (tekst jednolity - Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993). Ustawa oddziałuje zatem bezpośrednio na obecne jednostki badawczo-rozwojowe.

2. Konsultacje społeczne i środowiskowe

W trakcie prac nad ustawą przeprowadzone będą konsultacje z przedstawicielami środowiska, na które przede wszystkim będą miały wpływ nowe rozwiązania, tj. z przedstawicielami jednostek badawczo-rozwojowych. W konsultacjach będzie uczestniczyła Rada Główna Jednostek Badawczo-Rozwojowych jako organ przedstawicielski tych jednostek. Projekt przedstawiony będzie także reprezentacjom pozostałych pionów nauki, tj. Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego i Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) oraz Prezesowi PAN. Projekt zostanie również poddany uzgodnieniom ze związkami zawodowymi działającymi w pionie nauki – NSZZ Solidarność oraz OPZZ, przedstawicielami pracodawców: z Konfederacją Pracodawców Polskich, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych Lewiatan oraz Business Centre Club.

Ponadto, projekt ustawy będzie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (<http://bip.mnispw.gov.pl>) zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na wydatki i dochody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie nowych przepisów spowoduje konieczność dostosowania działalności jednostek badawczo-rozwojowych do nowych uregulowań, w tym przeprowadzenie oceny i akredytacji

jednostek. Przewiduje się, że koszt dostosowania wyniesie 32 mln zł.

4. Wpływ projektu ustawy na rynek pracy

Pion jednostek badawczo-rozwojowych zatrudnia około 20.000 pracowników, w tym ponad 12.000 pracowników naukowych. Projektowana ustawa będzie miała nieznaczny wpływ na krajowy rynek pracy.

5. Wpływ projektu ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Obecne jednostki badawczo-rozwojowe prowadzą badania naukowe i prace rozwojowe, których wyniki są wykorzystywane przez gospodarkę. Są to głównie badania stosowane. Wprowadzenie proponowanych uregulowań spowoduje wzmocnienie zaplecza badawczo-rozwojowego gospodarki, co przyczyni się do intensyfikacji prac związanych z opracowywaniem i wdrażaniem nowoczesnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych w praktyce oraz przyczyni się do sprawniejszego transferu technologii. Właściwe wykorzystanie potencjału tego pionu nauki w postaci rozwiązań innowacyjnych, wdrożeń nowoczesnej techniki i technologii w gospodarce przyczyni się w znacznym stopniu do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki oraz konkurencyjności rynkowej wyrobów i usług.

6. Wpływ projektu ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana ustawa nie będzie miała bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny. Jednak przewiduje się, że wprowadzenie nowych uregulowań spowoduje powstanie silnego zaplecza badawczo-rozwojowego gospodarki, co w dłuższym okresie wpłynie na poprawę efektywności badań naukowych i prac rozwojowych, wzrost konkurencyjności polskiej nauki oraz przyczyni się do zacieśnienia współpracy między sferą B+R i gospodarką w poszczególnych regionach. Integracja środowiska naukowego i przedsiębiorców stworzy szansę wspólnego rozwiązywania problemów istotnych dla tych regionów, a w perspektywie szybszy ich rozwój.

